

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та
природокористування
Навчально-науковий інститут економіки і менеджменту
Кафедра фінансів та економічної безпеки

06-03-287М

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до виконання практичних завдань та самостійної роботи з
навчальної дисципліни «Економіка України та її регіонів» для
здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за
освітньо-професійною програмою «Фінанси, банківська
справа та страхування» спеціальності
072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
денної та заочної форм навчання

Рекомендовано
науково-методичною радою з
якості ННІ економіки та
менеджменту
протокол № 1 від 19.09.2021 р.

Рівне – 2022

Методичні вказівки до виконання практичних завдань та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Економіка України та її регіонів» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за освітньо-професійною програмою «Фінанси, банківська справа та страхування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» денної та заочної форм навчання [Електронне видання] / Скаковська С. С. – Рівне : НУВГП, 2022. – 36 с.

Укладач: Скаковська С. С., к.е.н., доцент кафедри фінансів та економічної безпеки.

Відповідальна за випуск: Мельник Л. В., д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів та економічної безпеки.

Керівник групи забезпечення спеціальності: Мельник Л. М., к.е.н., доцент кафедри фінансів трудових ресурсів і підприємництва

© Скаковська С. С., 2022
© НУВГП, 2022

ЗМІСТ

1. Загальні вказівки до вивчення дисципліни «Економіка України та її регіонів»	4
2. Тематичний план самостійної роботи з дисципліни для студентів денної форми навчання	6
3. Завдання до виконання практичних занять	7
Тема 1. Предмет, метод і завдання дисципліни	7
Тема 2. Теоретична основа державного регулювання економічного розвитку регіонів	7
Тема 3. Теоретичні основи стратегії сталого розвитку регіону	8
Тема 4. Економічний потенціал - його сутність і значення	8
Тема 5. Закономірності, принципи і фактори формування та розвитку економіки регіонів	9
Тема 6. Аналіз стану розвитку економіки регіону	9
Тема 7. Господарський комплекс регіону, його структура і трансформація в ринкових умовах	10
Тема 8. Природний та трудоворесурсний потенціал Рівненської області	10
Тема 9. Промисловість Рівненського регіону та тенденції розвитку	11
Тема 10. Економічні зв'язки Рівненської області та її інтеграція в національні та світові структури	11
Тема 11. Вплив глобалізації на сучасні тенденції розвитку міжрегіональних та міжнародних економічних зв'язків	12
Задачі з навчальної дисципліни «Економіка України та її регіонів»	13
4. Словник основних термінів	16
5. Питання гарантованого мінімуму знань	18
6. Список рекомендованої літератури	34

1. Загальні вказівки до вивчення дисципліни

Методичні вказівки до вивчення дисципліни «Економіка України та її регіонів» та завдання до практичних занять розроблені для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» денної і заочної форм навчання.

Метою вивчення навчальної дисципліни є вивчення дисципліни є формування у студентів комплексного, просторового сприйняття економіки з позиції зростання ролі людського чинника в усіх сферах суспільного виробництва.

В даній розробці наводяться основні питання підготовки студентів до практичних занять, перелік тем самостійної роботи, питання гарантованого рівня знань та перелік рекомендованої літератури.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є теорії економічного розвитку регіонів та управління ним.

Міждисциплінарні зв'язки: дисципліна «Економіка України та її регіонів» є складовою блоку вибіркових навчальних дисциплін (дисциплін професійної та практичної підготовки) для підготовки студентів за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». Вона базується на знаннях отриманих з таких навчальних дисциплін, як «Державотворення в Україні, Історія та культура України, Мікроекономіка, Макроекономіка, Статистика, Основи екології».

Дисципліна «Економіка України та її регіонів» забезпечує отримання таких загальних та спеціальних компетентностей:

- здатність проведення досліджень на відповідному рівні;
- здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;
- здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища;
- розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури;

- здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування);
- здатність визначати, обгрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.

Засвоєння матеріалу даної дисципліни дозволить здобувачам вищої освіти отримати програмні результати:

- аналітичні навички, формування власної думки, здатність логічно обгрунтовувати свою позицію, здатність до комплексного вирішення проблеми, здатність оцінювати ризики та приймати рішення, управлінські якості та інші.

знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування;

- володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування);

- розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування;

- вміти адаптувати сучасні фінансові інструменти до умов функціонування водогосподарської галузі та раціонального природокористування.

Курс заплановано в ключі цілеспрямованої роботи над вивченням спеціальної літератури, активної роботи на лекціях та під час практичних занять, самостійної роботи. Вимоги до знань та умінь визначаються галузевими стандартами вищої освіти України.

Згідно навчального плану дисципліни передбачена форма підсумкового контролю – залік. Оцінювання знань здійснюється за 100-бальною шкалою наступним чином: результати поточного контролю оцінюються за шкалою від 0 до 100 балів.

2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ДИСЦИПЛІНИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

№	Тема самостійної роботи	Кількість годин
1	2	3
1.	Класифікація регіонів України за рівнем соціально-економічного розвитку.	9
2.	Теорія І. Тюнена - теорія розміщення сільського господарства.	9
3.	Теорія А. Вебера - теорія розміщення промислового виробництва.	9
4.	Моделі економічного розвитку.	8
5.	Класифікація регіонів України за рівнем соціально-економічного розвитку.	9
6.	Зв'язок закономірностей розміщення продуктивних сил і основних економічних законів.	9
7.	Правові основи розвитку регіону.	9
8.	Зарубіжний досвід управління регіональним розвитком та проведення регіональної політики.	9
9.	Географія імпорту товарів і послуг до України та Рівненщини.	9
10.	Географія іноземних інвестицій в економіку України та Рівненщини.	9
	Разом	89

3. ЗАВДАННЯ ДО ВИКОНАННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Практичне заняття 1

Предмет, метод і завдання дисципліни

Мета: поглибити знання студентів про об'єкт, предмет, завдання і методи економіки регіону.

План

1. Сутність понять «економіка» та «регіон».
2. Сутність поняття «економічний простір» та його роль у формуванні регіональних соціально-економічних систем.
3. Предмет, завдання і методи дослідження економіки регіонів.

Питання для самоконтролю

1. Розкрити сутність поняття «економіка регіону».
2. Назвати об'єкт та предмети економіки регіону.
3. Що називається продуктивними силами?
4. Що називається регіоном?
5. Що розумієте під економічним простором?

Практичне заняття 2

Теоретичні основи державного регулювання економічного розвитку регіонів

Мета: ознайомити студентів з теоретичними основами державного регулювання економічного розвитку регіонів: підходами, школами.

План

1. Місце регулювання економічного розвитку регіонів у діяльності держави і регіональних теоріях.
2. Теорії розміщення, як базові в економіці регіону.
3. Теорії регіонального росту.
4. Теорії державного регулювання економічного розвитку регіонів.

Питання для самоконтролю

1. Як називають перші теорії розміщення.

2. Назвіть представників статистичних теорій розміщення.
3. Назвіть представників динамічних теорій розміщення.
4. Що розуміють під державним регулюванням економічного розвитку регіонів.
5. Назвіть в чому суть теорій кумулятивного росту.

Практичне заняття 3

Теоретичні основи стратегії сталого розвитку регіону

Мета: сформувати уяву про сталий розвиток економіки регіону та фактори, які забезпечують даний розвиток.

План

1. Економічне зростання як категорія економіки.
2. Сутні і сть стратегії сталого розвитку регіону.
3. Стратегічні і тактичні цілі сталого розвитку регіону.

Питання для самоконтролю

1. Що розумієте під сталим розвитком?
2. Назвіть складові сталого розвитку.
3. Еіазвіть фактори сталого розвитку.
4. Який вплив має науково-технічний прогрес на сталий розвиток?
5. Що розумієте під економічним розвитком?

Практичне заняття 4

Економічний потенціал - його сутність і значення

Мета: сформувати уяву про економічний потенціал та його значення для розвитку регіону.

План

1. Загальна характеристика економічного потенціалу, структура та методичні підходи до його оцінки.
2. Характеристика природно-ресурсного потенціалу.
3. Сутність та характеристика трудових ресурсного потенціалу.
4. Характеристика виробничо-технологічного потенціалу.

Питання для самоконтролю

1. Що називають економічним потенціалом регіону?

2. Як зрівноважуються економічний потенціал з екологічним?
3. В чому суть коефіцієнту емерджентності?
4. Класифікація економічного потенціалу за видами економічнихресурсів.
5. Назвіть кількісні показники трудоресурсного потенціалу.

Практичне заняття 5

Закономірності, принципи і фактори формування та розвитку економіки регіонів

Мета: розкрити суть взаємозв'язку принципів, законів і закономірностей, факторів при формуванні та розвитку економіки регіону.

План

1. Економічні закони регіонального розвитку та їхня сутність.
2. Об'єктивні умови та закономірності формування просторової організації економіки регіону.
3. Принципи і фактори розміщення продуктивних сил (консервативні та прогресивні фактори).

Питання для самоконтролю

1. Що розумієте під закономірністю?
2. Назвіть економічні закони регіонального розвитку.
3. Назвіть основні закономірності.
4. Назвіть фактори розвитку економіки регіону.
5. Що розумієте під територіальним поділом праці?

Практичне заняття 6

Аналіз стану розвитку економіки регіону

Мета: сформувати уяву про правові основи, діагностику та значення економічного аналізу регіонального розвитку.

План

1. Зміст і значення економічного аналізу.
2. Оцінка факторів економічного розвитку регіону.
3. Діагностика регіонального розвитку.
4. Класифікація регіонів за рівнем соціально-економічного розвитку

5. Правові основи розвитку регіонів.

Питання для самоконтролю

1. Назвіть предмет економічного аналізу.
2. Назвіть основні функції економічного аналізу.
3. Яку роль діагностики при проведенні економічного аналізу розвитку регіону?
4. Назвіть регіони лідери України та райони Рівненщини.
5. Назвіть проблемні регіони України та райони Рівненщини.

Практичне заняття 7

Господарський комплекс регіону, його структура і трансформація в ринкових умовах

Мета: поглибити знання про структуру і трансформацію господарського комплексу регіону в ринкових умовах.

План

1. Поняття й сутність господарського комплексу країни, комплексності та пропорційно-збалансованого розвитку продуктивних сил.
2. Основні складові господарського комплексу України
3. Підприємство як основа господарського комплексу та основні форми його організації.

Питання для самоконтролю

1. Що називається господарським комплексом країни?
2. Які галузі називаються базовими?
3. Назвіть структуру ринкової інфраструктури.
4. Назвіть структуру інституціональної інфраструктури.
5. Що називається виробничим комплексом?

Практичне заняття 8

Природний та трудоворесурсний потенціал Рівненської області

Мета: сформувати в студента вміння аналізувати трудоворесурсний потенціал регіональної системи на прикладі Рівненщини.

План

1. Природно-ресурсний потенціал Рівненського регіону.
2. Народонаселення та його значення в розвитку і територіальній організації господарства регіону.
3. Чисельність населення та регіональні особливості його відтворення населення.
4. Трудові ресурси регіону, зайнятість та ринок праці Рівненщини.
5. Форми розселення. Системи розселення регіону.

Питання для самоконтролю

1. Які природні ресурси називаються потенційними?
2. На які природні ресурси багата територія України?
3. Що розуміють під трудовими ресурсами?
4. Назвіть основні характеристики демографічного потенціалу.
5. Назвіть форми розселення.

Практичне заняття 9

Промисловість Рівненського регіону та тенденції розвитку

Мета: поглибити знання студента про міжгалузеві господарські комплекси регіону та регіональні особливості їх розвитку.

План

1. Стан і проблеми розвитку легкої промисловості.
2. Тенденції розвитку деревообробної та целюлозо-паперової промисловості.
3. Хімічна і нафтохімічна промисловість області.
4. Харчова промисловість Рівненщини.
5. Стан і проблеми розвитку промисловості будівельних матеріалів

Практичне заняття 10

Економічні зв'язки Рівненської області та її інтеграція в національні та світові структури

Мета: закріпити теоретичні знання про міжнародні економічні зв'язки України та Рівненщини, їхню інтеграцію в європейські та інші світові структури.

1. Зовнішньоекономічні зв'язки і зовнішньоекономічна діяльність Рівненщини.

2. Внутрішньонаціональні економічні зв'язки Рівненської області.

3. Зміст і форми міжнародної економічної інтеграції.

4. Економічна інтеграція Рівненського регіону в європейську та світову культуру.

Питання для самоконтролю

1. Що розумієте під зовнішньоекономічними зв'язками?
2. Розкрийте суть зовнішньоекономічної діяльності.
3. Що називається єврорегіоном?
4. Що розуміють під територією пріоритетного розвитку?
5. Назвіть види СЕЗ за функціональною ознакою.

Практичне заняття 11

Вплив глобалізації на сучасні тенденції розвитку міжрегіональних та міжнародних економічних зв'язків

Мета:

План

1. Вільні економічні зони.
2. Спільні підприємства як форма міжнародного співробітництва з участю іноземного капіталу.
3. Регіональні науково-технологічні парки.
4. Транскордонне співробітництво.

Питання для самоконтролю

1. У чому полягає сутність і мета створених вільних економічних зон? Назвіть їх на території України.

2. Які особливості та тенденції розвитку спільних підприємств в Україні?

3. Які перспективи транскордонного співробітництва в Україні?

4. Як глобалізація впливає на розвиток економіки в регіонах України?

ЗАДАЧІ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЕКОНОМІКА УКРАЇНИ ТА ЇЇ РЕГІОНІВ»

Задача 1

Визначити за якою мінімальною ціною необхідно продати овочі на ринку, якщо фермер зростив 5 тонн томатів і 4 тонни огірків, при цьому йому необхідно погасити кредит 21 000 грн., який взято на 6 місяців під 27 % річних і забезпечити дохід у розмірі 21 000 грн. Ферма знаходиться на відстані 12 км від ринку збуту овочів. Транспортний тариф 116 грн. за тхкм. Витрати на вирощування 1 кг томатів складають - 5 грн., огірків - 2,8 грн..

Задача 2

Необхідно визначити критичний радіус району вирощування овочів, ринкова ціна продажу яких становить 5,6 гривень за кілограм. Очікуваний врожай 120 тонн. Сумарні витрати на вирощування овочів складають 287600 грн., а на доставку всієї продукції до ринку збуту необхідно 28000 грн. при відстані транспортування 2 км.

Обчислити, який дохід отримує фермер, якщо його господарство знаходиться на відстані 10 км від ринку збуту і на відстані 40 км від ринку збуту продукції.

Задача 3

Визначити екологічне навантаження на територію Рівненської області та порівняти із середнім по країні показником, а також визначити динамічні зміни викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря (пояснити тенденцію).

Якщо в 2019 р. викиди шкідливих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення в області становили 10,2 тис. тонн, у країні - 4074,6 тис. тонн; обсяги води, скинуті без очищення в цілому по країні становили 726 млн. м³, по області - 5670 тис. м³, обсяги промислових токсичних відходів у сховищах організованого складування (поховання) в країні склали 419191,2 тис. тонн, в області - 282128,6 тис. тонн. В 1990 р. в атмосферне повітря було викинуто по країні 9439,1 тис. тонн забруднюючих речовин, по області - 390,1 тис. тонн: а в 1989 р. в цілому по країні 12163,0 тис. тонн, по області - 486,3 тис. тонн.

Задача 4

Складіть водогосподарський баланс регіону, виходячи з таких умов: поверхневий стік, можливий для використання в області, становитиме у прогнозованому році 700 тис. м³; експлуатаційні запаси підземних вод становлять 450 тис. м³; води повторного використання - 12 тис. м³; потреби у воді окремих галузей становитимуть: промисловість - 410 тис. м³, сільське господарство - 242 тис. м³; комунально-побутове споживання - 520 тис. м³; інші потреби, включаючи безповоротні втрати води - 50 тис. м³. Ураховуючи виконані розрахунки прийміть рішення: чи є потреба зменшити обсяг водоспоживання і на скільки.

Задача 5

Чисельність трудових ресурсів регіону на початок року становила 548 тис. осіб, в тому числі працюючих пенсіонерів і підлітків до 16 років - 132 тисячі осіб.

Протягом року відбулися зміни в складі трудових ресурсів: досягли робочого віку і почали працювати 33 тис. осіб, приїхали працювати в працездатному віці - 6 тис. осіб, люди пенсійного віку, які перестали працювати - 4 тис. осіб, вибули в інші регіони в працездатному віці - 5 тис. осіб, перейшли в пенсійний вік - 21 тис. осіб, люди пенсійного віку, що почали працювати - 3 тис. осіб.

Визначити на кінець року:

чисельність населення у працездатному віці на початок і на кінець року;

сальдо міграції; чисельність трудових ресурсів; абсолютний приріст трудових ресурсів; темп росту чисельності трудових ресурсів; економічно активне населення, темп приросту трудових ресурсів.

Задача 6

Чисельність населення області на початок року становило 427 тис. осіб. Протягом року народилося 16485 осіб, померло 15952 осіб. Сальдо міграції - 2230 осіб. Визначити:

- коефіцієнт народжуваності;
- коефіцієнт смертності;
- коефіцієнт природного приросту населення;
- абсолютний приріст населення темп росту населення;

- темп приросту населення.

Задача 7

У регіоні А проживає 380 000 осіб, населення. Частка зайнятого населення становить 62 % усієї його чисельності. В регіоні працюють 22 000 пенсіонерів і 5 000 осіб неповнолітньої молоді. Визначити чисельність працездатного населення, економічно активного населення.

Задача 8

Деревообробна промисловість Рівненщини дає 9% всього промислового виробництва Волинського району або 2,3% загальнодержавного обсягу виробництва. Розрахувати показник, що підтверджує обґрунтованість виділення Волинського району в окремий економічний район.

Задача 9

Визначити річну економію від спеціалізації машинобудівного підприємства, річний обсяг виробництва якого становить 1680 автомобілів у рік. Початкова собівартість виробництва одного автомобіля 97 000 грн., а початкові витрати на транспортування продукції - 8 грн./тхкм. У результаті спеціалізації собівартість одиниці продукції знизилася на 4,2%, а початкові витрати на транспортування продукції знизилися на 1,7%. Ареал реалізації продукції 2500 км, вага одного автомобіля становить 1,3 т.

Задача 10

Обсяги експорту в 2016 р. склали 396,5 млрд. грн.; у 2017 р. - 482,7 млрд. грн.; у 2018 р. - 473,3 млрд. грн.; у 2019 р. - 378,3 млрд. грн.; а обсяги імпорту склали відповідно 438,1 млрд. грн.; 1522,32 млрд. грн.; 283,1 млрд. грн.; 202,3 млрд. грн. Планується, що в 2020 році після введення мита на деякі товари обсяги імпорту зменшаться на 25% (за умови, що темпи зростання обсягів експорту залишаться на рівні 2019 р.).

Пояснити динаміку зовнішньоторговельного обороту України.

Розрахувати:

- 1) сальдо зовнішньоекономічної діяльності по роках;
- 2) темпи зростання експортного обороту;

3) обсяги зовнішньоекономічної діяльності у 2020 році.

4. СЛОВНИК ОСНОВНИХ ТЕРМІНІВ

Виробнича інфраструктура - це сукупність галузей, тобто організаційно відокремлених об'єктів, які забезпечують нормальний хід суспільного виробництва через надання послуг.

Економічні відносини - це сукупність об'єктивних матеріальних економічних відносин між людьми у процесі суспільного виробництва та руху суспільного продукту від виробництва до споживання.

Економічна інтеграція - це узгоджений розвиток і взаємодоповнення підприємств, галузей господарства, регіонів і держав в інтересах ефективнішого використання ресурсів і повнішого задоволення потреб учасників даного процесу.

Економічний потенціал регіону - це сукупна здатність економіки регіону, її галузей, підприємств, господарств здійснювати виробничо- економічну діяльність, випускати високоякісну продукцію, товари, послуги, які задовольняють суспільні потреби, забезпечують розвиток виробництва і споживання.

Економічний простір - це господарська система, розвиток якої взаємозумовлений зв'язками між природою, суспільством та економічними відносинами, між суб'єктами господарювання. Економічний простір формується виробничими відносинами. Головні вимоги, що забезпечують єдність економічного простору країни, зафіксовані в Конституції України.

Економіка України та її регіонів - це навчальна дисципліна, яка вивчає сукупність соціально-економічних факторів формування і функціонування господарства регіону, системно враховуючи історичні, демографічні, національні, релігійні, екологічні, природно-ресурсні особливості і місце регіону в загальнодержавному і міжнародному поділі праці.

Економічний розвиток - це перехід від одного стану економіки до іншого, який характеризується розширенням виробництва нових товарів і послуг з використанням нових технологій.

Ексклав - це відокремлена від основної території країни її частина.

Закономірності - це економічні закони, що відображають найбільш істотні, стійкі, об'єктивні причинно-наслідкові зв'язки і відносини між суспільними процесами і територіями.

Мікрорегіони, або первинні економічні регіони, за подальшого подрібнення яких їх ознаки втрачають сутність економічного розвитку.

Міста - населенні пункти, які виконують переважно промислові, наукові, транспортні, курортні, торгівельні, культурні та адміністративно-господарські функції і відзначаються концентрацією виробництв, підвищеною щільністю населення і компактністю забудови.

Народонаселення - це сукупність людей, що проживають на певній території.

Науково-технічний потенціал регіону - потенціал, який є в розпорядженні регіону або країни у галузі науково-дослідницьких та проектно-конструкторських розробок. Науково-технічний рівень регіону визначається на основі інноваційного потенціалу.

Потенціал регіону - це наявні засоби, запаси, джерела, які можуть бути мобілізовані, приведені в дію, використані для досягнення певної мети, здійснення плану, вирішення якого-небудь завдання.

Природно-ресурсний потенціал регіону - природні багатства економіки регіону вже залучені в господарський оборот, а також доступні для освоєння при даних технологіях і соціально-економічних відносинах. Обсяг природно-ресурсного потенціалу України: земельні ресурси 44,4%, мінеральні ресурси 28,3%, водні ресурси - 13,1%,

Регіон - це територіальна соціально-економічна система із поєднанням підсистем та окремих елементів, яка характеризується спеціалізацією, єдністю та цілісністю відтворювального процесу.

Ринкова інфраструктура - це сукупність галузей, що обслуговують ринкові відносини і об'єднують заклади кредитування, фінансування і страхування підприємств і населення.

Спеціалізація - процес зосередження роботи підприємства на виготовлення готового продукту, частини продукту або однієї технологічної операції. Основні форми спеціалізації виробництва: предметна, подетальна, технологічна.

Територіальний поділ праці - це об'єктивний процес

виробничої спеціалізації території, зумовлений посиленням міжрегіональної кооперації, обміном, спеціалізованою продукцією та послугами. Він має вплив на виробничий напрямок господарської діяльності різних економічних районів країни.

Територіальна система - це цілісна сукупність різних видів продуктивних сил і виробничих відносин, що розвиваються в певних пропорціях і взаємозалежності на певній території та покликані задовольняти матеріальні і духовні потреби населення.

5. ПИТАННЯ ГАРАНТОВАНОГО МІНІМУМУ ЗНАТЬ

1. Система спеціальних знань, що шляхом розчленування цілого на складові і виділення окремих сторін, властивостей, зв'язків спрямована на дослідження економічних явищ та процесів у їх взаємозв'язку і взаємообумовленості, називається:

- економічний аналіз
- математичний аналіз
- статистичний аналіз
- моделювання
- кумулятивний аналіз

2. Причинно-наслідкові зв'язки економічних явищ та процесів господарської діяльності підприємств і організацій у їх взаємодії є:

- метою економічного аналізу
- об'єктом економічного аналізу
- предметом економічного аналізу
- завданням економічного аналізу
- всі відповіді вірні

3. Цілісну сукупність різних видів продуктивних сил і виробничих відносин, що розвиваються в певних пропорціях і взаємозалежності на певній території та покликані задовольняти матеріальні і духовні потреби населення називають:

- територіальна система
- регіон
- економічна система
- район
- соціальна система

4. Система речових і особистих елементів, у процесі поєднання яких здійснюється виробництво та виготовляються продукти праці, є:

- засоби виробництва
- предмети праці
- продуктивні сили
- трудові ресурси
- всі відповіді вірні

5. Сукупність об'єктивних матеріальних економічних відносин між людьми у процесі суспільного виробництва та руху суспільного продукту від виробництва до споживання називають:

- продуктивні сили
- засоби виробництва
- економічні відносини
- суспільний поділ праці
- територіальна система

6. Економічні закони, що відображають найбільш істотні, стійкі, об'єктивні причинно-наслідкові зв'язки і відносини між суспільними процесами і територіями, дістали назву:

- принципи
- закони
- закономірності
- теорії
- парадигми

7. Виробництва, в яких затрати на сировину і матеріали становлять більше половини всіх затрат, називають:

- речовиномісткими
- сировиноємкими
- матеріаломісткими
- трудоемкими
- водоемкими

8. Відношенням суми затрат на сировину до обсягу промислової продукції або зіставленням натуральних величин: ваги вихідної

сировини, потрібної для виробництва однієї тонни готової продукції та маси готової продукції визначається:

– Міністерством екології та природних ресурсів, Міністерством юстиції, Міністерством охорони здоров'я, Генеральною прокуратурою та судовими органами

– ступінь матеріаломісткості

– індекс матеріаломісткості

– ступінь матеріальності

– індекс матеріальності

9. До галузі низької матеріаломісткості належить:

– виробництво машин й устаткування

– виробництво електроенергії

– металургія

– хімія

– транспортне машинобудування

10. До галузі середньої матеріаломісткості належить:

– транспортне машинобудування

– виробництво устаткування

– металургія

– хімія

– виробництво машин

11. До галузі середньої матеріаломісткості належить:

– виробництво електроенергії

– виробництво машин

– металургія

– хімія

– виробництво устаткування

12. До галузі високої матеріаломісткості належить:

– металургія

– виробництво електроенергії

– виробництво машин й устаткування

– пошиття одягу

транспортне машинобудування

13. До галузі високої матеріаломісткості належить:

– хімія

– виробництво електроенергії

– пошиття одягу

- виробництво машин
 - виробництво устаткування
14. Показником енергомісткості характеризується:
- фактор сировинний
 - транспортний фактор
 - фактор ринкової кон'юктури
 - паливно-енергетичний фактор
 - не має вірної відповіді
15. Питома вага витрат палива та енергії на одиницю виробленої продукції або частка паливно-енергетичних затрат у собівартості готової продукції - це:
- матеріаломісткість
 - енергетичність
 - енергомісткість
 - ресурсомісткість
 - паливомісткість
16. У високоенергомістких підприємствах частка паливно-енергетичних затрат становить у відсотках:
- 20-25
 - 40-55
 - 20-30
 - 25-35
 - 30-45
17. У середньоенергомістких підприємствах частка паливно-енергетичних затрат становить у відсотках:
- 20-25
 - 10-15
 - 20-30
 - 25-35
 - 15-20
18. Якщо в технологічних процесах різних галузей переважає споживання електроенергії, вони називаються:
- тепломісткі
 - паливомісткі
 - енергомісткі
 - електромісткі
 - всі відповіді вірні

- Якщо в технологічних процесах різних галузей переважає споживання палива, вони називаються:
- тепломісткі
- електромісткі
- енергомісткі
- паливомісткі
- всі відповіді вірні

19. Якщо в технологічних процесах різних галузей переважає споживання теплоти, вони називаються:

- електромісткі
- паливомісткі
- енергомісткі
- тепломісткі
- всі відповіді вірні

20. Вплив якого фактору на розміщення виробництва визначається кількістю затраченої праці на випуск одиниці продукції; кількістю робітників (робочого часу), потрібних для виробництва певного обсягу продукції; кількістю продукції в розрахунку на одного робітника:

сировинним

- робочої сили
- ринкової кон'юктури
- транспортного
- працездатного населення

21. Значення споживчого фактора часто посилюється фактором:

- транспортним
- сировинним
- робочої сили
- водним
- паливно-енергетичним

22. Одним із найвпливовіших при розміщенні виробництва вважають:

- робочої сили
- сировинний
- транспортний
- водний
- паливно-енергетичний

23. Рух цін, цінних паперів, розмірів виробництва, зайнятості визначає фактор:

- робочої сили
- сировинний
- водний
- паливно-енергетичний
- ринкової кон'юктури

24. Ринкова кон'юнктура формується під впливом:

- природних факторів
- науково-технічного прогресу
- трудових ресурсів
- сировини
- економіко-географічного положення

25. Започаткував теорію розміщення виробництва німецький економіст:

- Альфред Вебер
- Август Льош
- Вільгельм Лаунхардт
- Йоган Тюнен
- Раймонд Вернон

26. Родоначальником теорії розміщення промисловості є:

- Йоган Тюнен
- Август Льош
- Вільгельм Лаунхардт
- Альфред Вебер
- Раймонд Вернон

27. Територіально цілісна частина національної економіки, що має спеціалізацію, визначену її місцем у територіальному поділі праці, міцні внутрішні зв'язки, що об'єднують господарство, суспільство і природу в єдиний територіальний соціально-економічний комплекс є:

- економічний район
- регіон
- область
- район
- місто

28. Головна складова економіки - це:

- людина
- виробничі зв'язки
- інфраструктура
- засоби праці
- предмети праці

29. Економіка – це :

–відносини, які виникають між людьми в зв'язку з виробництвом, обміном, споживанням, присвоєнням благ і грошових коштів

–об'єктивний процес виробничої спеціалізації території, зумовлений посиленням міжрегіональної кооперації, обміном спеціалізованою продукцією та послугами

–взаємодія людини з навколишнім середовищем в інтересах забезпечення життєвого процесу, існування і розвитку людини і людства загалом

–відповіді правильні, але не повні

–всі відповіді не вірні

30. Розділ економіки, що вивчає факти економічного життя і описує процеси і механізми функціонування різних господарських структур, вона відповідає на запитання, що і як буде відбуватися в народному господарстві при певних діях в конкретних умовах, називається:

- нормативна економіка
- прогресивна економіка
- виробнича економіка
- позитивна економіка
- не має вірної відповіді

31. Територіальна соціально-економічна система із поєднанням підсистем та окремих елементів, яка характеризується спеціалізацією, єдністю та цілісністю відтворювального процесу називається:

- регіоном
- галуззю
- районом
- системою
- підприємством

32. Цілісність природного і матеріального, створеного людиною, середовища, а також соціуму забезпечує:

- територіальний поділ праці
- відносини
- регіон
- зв'язки, внутрішні
- процеси самозбереження

33. Регіони, що визначаються дуже низькими темпами розвитку – це:

- депресивні регіони
- регіони стагнації
- піонерні регіони
- програмні регіони
- унікальні регіони

34. Регіони, за подальшого подрібнення яких їх ознаки втрачають сутність економічного розвитку, називаються:

- унікальні
- депресивні
- програмні
- мікрорегіони
- піонерні

35. Регіони нового освоєння – це:

- унікальні
- мікрорегіони
- піонерні
- депресивні
- стагнації

36. Регіони, на які поширюються цільові програми соціально-економічного розвитку і межі яких не збігаються за територією з регіонами єдиної мережі – це:

- мікрорегіони
- програмні
- унікальні
- сучані
- піонерні

37. Плановими регіонами називають:

- унікальні
- піонерні

- програмні
- сучасні
- мікрорегіони

38. Регіони, які виділяються в країнах, що розвиваються, і пов'язані із зведенням крупних новобудов або характеризуються дуже низьким рівнем розвитку, називають:

- програмними
- мікрорегіонами
- унікальними
- піонерними
- депресивними

39. Економіка України та її регіонів – це навчальна дисципліна, яка вивчає:

– сукупність соціально-економічних факторів формування і функціонування господарства регіону системно, враховуючи історичні, демографічні, національні, релігійні, екологічні, природно-ресурсні особливості і місце регіону в загальнодержавному і міжнародному поділі праці

– сукупність соціально-економічних факторів формування і функціонування господарства регіону та враховує історичні, демографічні, релігійні, природно-ресурсні особливості і місце регіону в загальнодержавному і міжнародному поділі праці

– сукупність факторів формування і функціонування господарства регіону системно, враховуючи історичні, демографічні, національні, релігійні, екологічні, природно-ресурсні особливості і місце регіону в загальнодержавному і міжнародному поділі праці

– сукупність економічних факторів формування і функціонування господарства регіону системно, враховуючи історичні, демографічні, національні, релігійні, природно-ресурсні особливості і місце регіону в загальнодержавному і міжнародному поділі праці

– сукупність економічних факторів формування і функціонування господарства регіону системно, враховуючи історичні, демографічні, національні, природно-ресурсні особливості і місце регіону в загальнодержавному і міжнародному поділі праці

40. Господарська система, розвиток якої взаємозумовлений зв'язками між природою, суспільством та економічними відносинами, між суб'єктами господарювання, це:

- територіальний поділ праці
- економічна система
- економічний простір
- господарський комплекс
- галузь

41. Специфічною ознакою економічного простору є те, що він формується:

- споживчим і сировинним фактором
- виробничими відносинами
- системою взаємодії з зовнішнім оточенням
- внутрішніми зв'язками
- предметами праці

42. Головні вимоги, що забезпечують єдність економічного простору країни, зафіксовані в:

- Цивільному кодексі
- Законі України «Про підприємство»
- Конституції України
- Земельному кодексі
- Законі України «Про підприємницьку діяльність»

43. Відокремлена ділянка території, яка по відношенню до території, що її оточує, відрізняється специфічними умовами (економічними, фінансовими, національними, національно-культурними тощо), називається:

- анклав
- екслав
- економічний простір
- регіон
- не має вірної відповіді

44. Відокремлена від основної території країни її частина називається:

- екслав
- офшор
- анклав
- острів

- регіон
45. Яке з даних тверджень вірне:
- регіон – це економічний простір
 - регіон є частиною економічного простору
 - економічний простір – частина регіону
 - економічний простір знаходиться в межах регіону
 - всі відповіді вірні
46. Регіон, який не має великих внутрішніх різниць за суттєвими критеріями, наприклад, за природними умовами, щільністю населення, доходами на душу населення тощо, називають:
- однорідним
 - спорідненим
 - цілісним
 - збалансованим
 - однофункціональним
47. Частина регіону, в якій найбільше (із найбільшою щільністю, інтенсивністю) виражені його суттєві ознаки, називається:
- периферія
 - ядро
 - центр
 - точка
 - вузол
48. Об'єкт (чи концентрована група об'єктів), який відносно решти простору виконує якусь важливу функцію (адміністративну, фінансову, інформаційну), називається:
- периферія
 - центр
 - ядро
 - точка
 - вузол
49. Метод, який дає змогу за допомогою побудови карт, наочно відтворити особливості територіального розміщення виробництва як країни в цілому, так і окремих її регіонів, називається
- картографічний
 - польових досліджень
 - статистичний
 - економіко-математичний

- балансовий
50. Державне регулювання економічного розвитку регіону — це:
- дії центральних органів влади, мета яких — вплив на економічний розвиток окремих територій
 - вибіркова дія на соціально-економічний, політичний, екологічний розвиток окремих територій
 - вибіркова дія центральних органів влади на соціально-економічний, політичний, екологічний розвиток окремих територій
 - вплив на соціально-економічний розвиток регіонів;
 - не має вірної відповіді
51. Згідно теорії штандарту Й. Тюнена від центру держави до периферії:
- вартість робочої сили і вартість землі знижується, транспортні витрати зростають
 - вартість робочої сили зростає, а транспортні витрати знижуються
 - вартість землі і транспортні витрати знижуються
 - зростають вартість робочої сили, транспортні витрати
 - зростають вартість робочої сили, транспортні витрати, вартість землі знижується
52. Навчальна дисципліна, яка вивчає сукупність соціально-економічних факторів формування і функціонування господарства регіону системно, враховуючи історичні, демографічні, національні, релігійні, екологічні, природно-ресурсні особливості і місце регіону в загальнодержавному і міжнародному поділі праці, називається:
- наука про розвиток окремих територій
 - наука про соціально-економічний розвиток
 - регіональна наука про розвиток економіки
 - економіка регіону
 - всі відповіді вірні
53. В складі Рівненської області налічується така кількість районів:
- 15
 - 16
 - 14
 - 17
 - 12

54. За даною формулою
$$EP = K_e (\sum P_{PII} + \sum P_{LII} + \sum P_{CV}) \leq E_K P$$
 визначається:

- екологічний потенціал
- економічний потенціал
- природно-ресурсний потенціал
- сумарний потенціал
- соціальний потенціал

55. Співставлення економічного і екологічного потенціалу території вказує, що:

- економічний потенціал території завжди є величиною меншою за потенціал екологічний
- економічний потенціал території завжди є величиною більшою за потенціал екологічний
- економічний потенціал території дорівнює екологічному
- економічний потенціал завжди має відємні значення у порівнянні з екологічним
- економічний і екологічний потенціал неспівставимі

56. Економічний потенціал групують за:

- видами економічних ресурсів, сферами діяльності, напрямом використання
- видами економічних ресурсів, сферами діяльності
- видами економічних ресурсів, напрямом використання
- сферами діяльності, напрямом використання
- не має правильної відповіді

57. Природно-ресурсний потенціал регіону є різновидом:

- економічного потенціалу за сферами діяльності
- економічного потенціалу за видами економічних ресурсів
- економічного потенціалу за напрямом використання
- економічного потенціалу за сферою впливу
- економічного потенціалу за походженням

58. Трудоресурсний потенціал регіону є різновидом:

- економічного потенціалу за сферами діяльності
- економічного потенціалу за видами економічних ресурсів
- економічного потенціалу за напрямом використання
- економічного потенціалу за сферою впливу
- економічного потенціалу за походженням

59. Виробничо-технологічний потенціал регіону є різновидом:
- економічного потенціалу за сферами діяльності
 - економічного потенціалу за видами економічних ресурсів
 - економічного потенціалу за напрямом використання
 - економічного потенціалу за сферою впливу
 - економічного потенціалу за походженням
60. Інформаційний потенціал регіону є різновидом:
- економічного потенціалу за сферами діяльності
- економічного потенціалу за видами економічних ресурсів
 - економічного потенціалу за напрямом використання
 - економічного потенціалу за сферою впливу
 - економічного потенціалу за походженням
61. Науково-технічний потенціал регіону є різновидом:
- економічного потенціалу за сферами діяльності
- економічного потенціалу за видами економічних ресурсів
 - економічного потенціалу за напрямом використання
 - економічного потенціалу за сферою впливу
 - економічного потенціалу за походженням
62. Природні багатства економіки регіону уже залучені в господарський оборот, а також доступні для освоєння при даних технологіях і соціально-економічних відносинах характеризує:
- виробничо-технологічний потенціал регіону
 - природно-ресурсний потенціал регіону
 - трудоворесурсний потенціал регіону
 - інформаційний потенціал регіону
 - науково-технічний потенціал регіону
63. Потенціал, який є в розпорядженні регіону або країни у галузі науково-дослідницьких та проектно-конструкторських розробок, - це:
- виробничо-технологічний потенціал регіону
 - науково-технічний потенціал регіону
 - трудоворесурсний потенціал регіону
 - інформаційний потенціал регіону
 - природно-ресурсний потенціал регіону

64. Кількісна сторона трудо-ресурсного потенціалу визначається, зокрема:

- чисельністю працездатного населення, статевовіковою структурою, кількістю робочого часу тощо

- станом здоров'я, загальноосвітнім та професійно-кваліфікаційним рівнем, схильністю носіїв праці до мобільності тощо

- чисельністю працездатного населення, загальноосвітнім та професійно-кваліфікаційним рівнем статевовіковою структурою

- статевовіковою структурою, загальноосвітнім та професійно-кваліфікаційним рівнем, кількістю робочого часу

- станом здоров'я, загальноосвітнім та професійно-кваліфікаційним рівнем, кількістю робочого часу, схильністю носіїв праці до мобільності тощо

65. Якісна сторона трудо-ресурсного потенціалу визначається, зокрема:

- станом здоров'я, загальноосвітнім та професійно-кваліфікаційним рівнем, схильністю носіїв праці до мобільності тощо

- чисельністю працездатного населення, статевовіковою структурою, кількістю робочого часу тощо

- чисельністю працездатного населення, загальноосвітнім та професійно-кваліфікаційним рівнем статевовіковою структурою

- статевовіковою структурою, загальноосвітнім та професійно-кваліфікаційним рівнем, кількістю робочого часу

- станом здоров'я, загальноосвітнім та професійно-кваліфікаційним рівнем, кількістю робочого часу, схильністю носіїв праці до мобільності тощо

66. За даною формулою $K_{НАР} = \frac{Q_{нар}}{Q_n}$ визначають:

- коефіцієнт смертності
- коефіцієнт народжуваності
- коефіцієнт природного приросту населення
- темп росту населення
- рівень безробіття

67. За даною формулою $K_{CM} = \frac{Q_{ном}}{Q_n}$ визначають:

- коефіцієнт народжуваності
- коефіцієнт смертності
- коефіцієнт природного приросту населення;
- темп росту населення
- рівень безробіття

68. За даною формулою $K_H = \frac{Q_{нар} - Q_{ном}}{Q_n}$ визначають:

- коефіцієнт смертності
- коефіцієнт природного приросту населення
- коефіцієнт народжуваності
- темп росту населення
- рівень безробіття

69. За даною формулою $Pr_H = \frac{Q_{н.к.р.}}{Q_{н.п.р}}$ визначають:

- коефіцієнт смертності
- темп росту населення
- коефіцієнт природного приросту населення
- коефіцієнт народжуваності
- рівень безробіття
- не має вірної відповіді

\

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Дадашев Б. А., Гордієнко В. П., Обливанцов В. В. Регіональна економіка : структурно-логічний навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2017. 202 с.

2. Державна економічна політика регіонального розвитку: навч. посіб. / М. А. Латинін, О. Ю. Бобровська, Г. О. Дорошенко та ін.; за заг. ред. д.держ.упр., проф. М. А. Латиніна, д.е.н, проф. В. Б. Родченка. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2016. 420 с.

3. Дмитрієв І. А., Шевченко І. Ю. Регіональна економіка: навч. посіб. для практичних занять і самостійної роботи студентів закладів вищої освіти. Харків : ФОП Бровін О. В., 2018. 284 с.

4. Дорогунцов С.І., Олійник Я.Б., Степаненко А.В. Теорія розміщення продуктивних сил і регіональної економіки : навч. посіб. Київ : “Стафед-2”, 2015. 144 с.

5. Завадських Г. М. Регіональна економіка : навч. посіб. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. 556 с.

6. Зінь Е. А. Регіональна економіка : підручник. Київ : ВД «Професіонал», 2014. 528 с.

7. Іщук С. І., Гладкий О. В. Регіональна економіка. Київ : Знання, 2013. 447 с.

8. Іщук С. І. Розміщення продуктивних сил (теорія, методи, практика). Київ : Європейський університет фінансів, інформатики, менеджменту і бізнесу, 2017. 184 с.

9. Качан В. П. Розміщення продуктивних сил. Київ : Вища шк., 2015. 375 с.

10. Лишиленко В. І. Регіональна економіка: підручник для студ. вищ. навч. закл. Київ : Центр учбової літератури, 2013. 225 с.

11. Мазур А. Г. Регіональна економіка: проблеми відтворення та управління. Вінниця, 2017. 263 с.

12. Мартусенко І. В., Погріщук Б. В. Регіональна економіка : підруч. для студентів ВНЗ Терноп. нац. екон. ун-т, Вінниц. навч.-наук. ін-т економіки. Тернопіль : Крок, 2015. 626 с.

13. Олійник Т. Г., Мельник І. О., Горобченко О. А. Регіональна економіка : курс лекцій. Миколаїв : МНАУ, 2017. 119 с.

14. Пак Н. Т. Регіональна економіка: навч. посібн. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2015. 326 с.

15. Регіональна економіка : підручник / за ред. Є. П. Качана. Тернопіль : ТНЕУ, 2014. 664 с.
16. Регіональна економіка та природокористування : навч. посіб. / за ред. Голікова А.П. Київ : Центр учбової літератури, 2016. 352 с.
17. Савченко В. Ф. Регіональна економіка: навч. посіб. Київ : Кондор, 2012. 339 с.

Додаткова література

18. Грицаєнко Г., Грицаєнко М. Інвестиційна привабливість України. *Agricultural and Resource Economics: International Scientific EJournal*. 2017. Vol. 3. No. 1. Pp. 80-93. URL: <https://are-journal.com>
19. Грицаєнко М. І. Соціальний капітал територіальних громад та їх об'єднань. Електронне наукове видання з економічних наук «Modern Economics», 2017. №4. С. 63–74. URL: <https://modecon.mnau.edu.ua/social-capital-of-territorial-communities-and-theirassociations/>
20. Завадських Г. М. Методичні підходи до оцінки інвестиційної привабливості регіону. Глобальні та національні проблеми економіки, 2017. №17. С. 152–155. URL: <http://globalnational.in.ua/issue-17-2017>
21. Заяць Т. А. Відтворення робочої сили України: регіональні аспекти. Київ: Європейський університет фінансів, інформатики, менеджменту і бізнесу, 2016. 184 с.
22. Лукінов І. І. Економічна трансформації (наприкінці ХХ сторіччя). Київ : АТ "Книга", 2018. 456 с.
23. Матвейчук Л. О. Регіональна економіка : навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський : Сисин Я. І. : Абетка, 2015. 135 с.
24. Про засади державної регіональної політики: Закон України від 5 лютого 2015 року No 156-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/156-19#Text>
25. Про стимулювання розвитку регіонів : Закон України No 2850-IV від 08.09.2005 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2850-15#Text>
26. Регіональна економіка : підручник / О. М. Бандурка та ін.; за заг. ред. д-ра юрид. наук, акад. НАПрН України, проф.

О. М. Бандурки, д-ра екон. наук, проф. О. В. Носової ; Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : Золота миля, 2016. 333 с.

27. Стеченко Д. М. Управління регіональним розвитком : навч. посіб. Київ : Вища школа, 2017. 431 с.

28. Топчієв О. Г., Мальчикова Д. С., Яворська В. В. Регіоналістика: географічні основи регіонального розвитку і регіональної політики : навч. посіб. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. 372 с.

29. Шкарлет С. М. та ін. Теоретичні та прикладні аспекти сталого розвитку: функціональний, галузевий і регіональний вектори: монографія. Київ : Кондор-Видавництво, 2015. 316 с.

30. Джаман М. О. Теорія економіки регіону : навч. посібник / М.О. Джаман. Київ : Центр учбової літератури, 2014. 384 с.

31. Журнал «Регіональна економіка». ISSN 1562–0905.

Додаткові ресурси

1. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://www.rada.kiev.ua>

2. Офіційний сайт Державного комітету статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>

3. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>

4. Офіційний сайт Міжнародного валютного фонду. URL: <http://www.imf.org>

5. Офіційний сайт Міністерства економіки України. URL: <http://www.me.gov.ua>

6. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України. URL: <http://www.mon.gov.ua>

7. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua>

8. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <http://www.bank.gov.ua>

9. Офіційний сайт Ради підприємців України при КМУ. URL: <http://www.radakmu.org.ua> 20

10. Офіційний сайт Світового банку. URL: <http://www.worldbank.org>